

SPk201 Strategie podpory funkční gramotnosti
SPk604 Inkluzivní didaktika I – funkční gramotnost

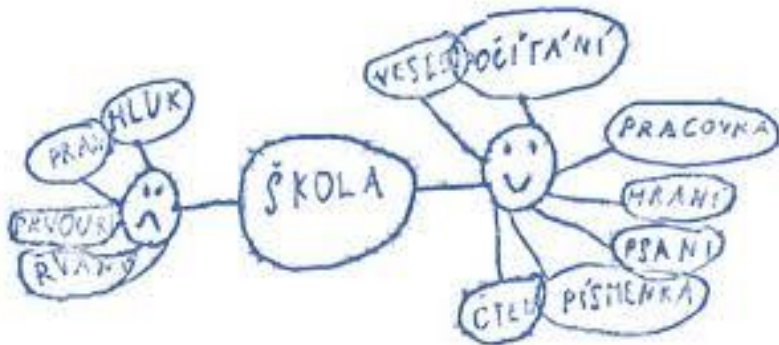
2.část

Příprava na vyučovací hodinu českého jazyka

Diferenciace textu

Funkční gramotnost

FABIÁNKOVÁ, B., HAVEL, J., NOVOTNÁ, M. *Výuka čtení a psaní na 1. stupni základní školy*. Brno 1999

Čtenářská gramotnost ve výuce, metodická příručka, NÚV, Praha, 2011

Gramotnosti ve vzdělávání, VÚP Praha, 2010

<https://clanky.rvp.cz/clanek/c/z/14941/METODICKA-DOPORUCENI-PRO-ROZVIJENI-CTENARSKE-GRAMOTNOSTI.html/>

ČÁP, J. MAREŠ, J, *Psychologie pro učitele*, Praha: Portál, 2001.

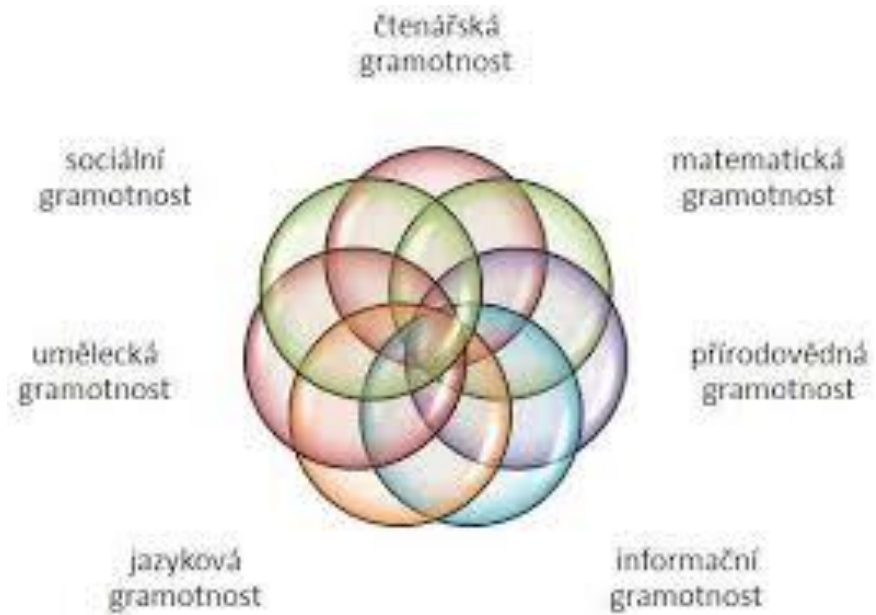
HAVEL, J. NAJVAROVÁ, V. *Rozvíjení gramotnosti ve výuce na 1. stupni ZŠ*, Masarykova univerzita Brno:2011

HOLT, J. *Jak se děti učí číst*. Praha: Agentura Strom, 1995. -

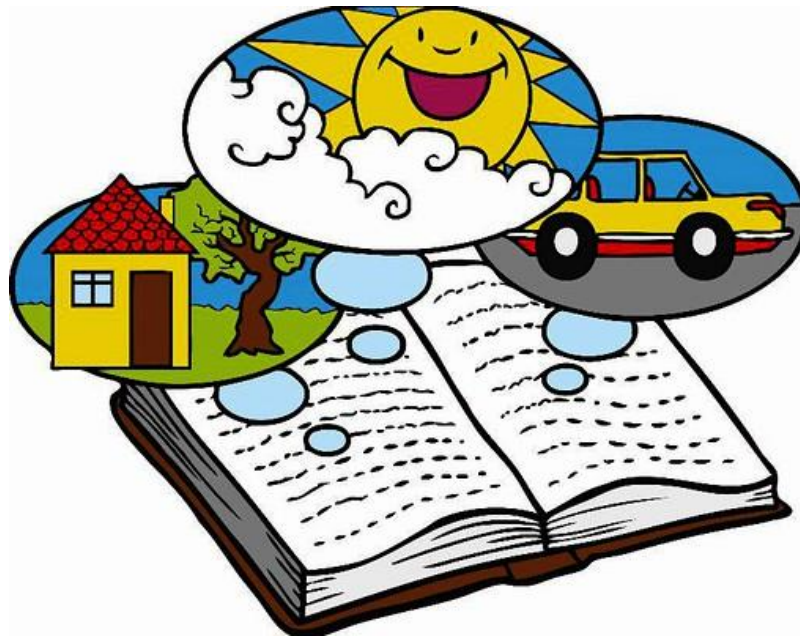
MAREŠ, J. PRŮCHA, J. WALTEROVÁ, E. *Pedagogický slovník*, Portál:2001

DOLEŽALOVÁ, J. *Jazyková a literární gramotnost v předškolním věku*. Zlín, Univerzita T. Bati, 2018

Funkční gramotnost

Čtenářská gramotnost je celoživotně se rozvíjející vybavenost člověka vědomostmi, dovednostmi, schopnostmi, postoji a hodnotami potřebnými pro užívání všech druhů textů v různých individuálních i sociálních kontextech.

Faktory ovlivňující čtenářskou gramotnost

Endogenní - vlastnosti a dispozice čtenáře, které jsou vrozené nebo získané.

(Havel, Najvarová, 2011, s. 33)

Exogenní – vnější činitelé

rodina

škola (osobnost učitele)

text (literatura, informační technologie)

Diferenciace – porozumění textu

Čtení s porozuměním

- Sem napiš své jméno:
-
- První úkol je ten, kterým začíná každý pracovní list. Na řádek napiš svoje jméno, aby bylo poznat, kdo pracovní list vyplnil:
-

- Jakou barvu má tráva?
-
- Tak pozor, začínáme. Jakou barvu může mít tráva v horkém létu, když hodně dlouho nepršelo? Takže nepiš zelenou! To by si myslelo malé dítě, že tráva může být jediné zelená.
-

- Co je menší: slon nebo sova?

-

- Představ si, že jsi v zoologické zahradě a okukuješ tam různá zvířata – malá, velká, opeřená i lysá. Napiš, co je menší, jestli slon nebo sova? Nenech se zmást!

-

Jak dostala propast Macocha své jméno

(1.úroveň)

Za devíti lesy, za devíti potoky je vesnice Vilémovice. Kdysi tam býval jeden sedlák, vdovec, a měl malého synka. Pak se znovu oženil, aby nebyl sám. Ale nová žena neměla nevlastního chlapce ráda, co udělal, nic jí nebylo po chuti.

Jak dostala propast Macocha své jméno

(2.úroveň)

Je jedna vesnice, která se jmenuje Vilémovice. Kdysi tam bydlel jeden sedlák, kterému umřela žena. Měl malého synka. Znovu se oženil, aby nebyl sám. Ale nová žena neměla chlapce ráda. Nelíbilo se jí nic, co udělal.

Jak dostala propast Macocha své jméno

(3.úroveň)

Byla jedna vesnice. Ve vesnici bydlel sedlák s malým synem. Sedlákovi umřela žena a on se znovu oženil. Nová žena neměla chlapce ráda.

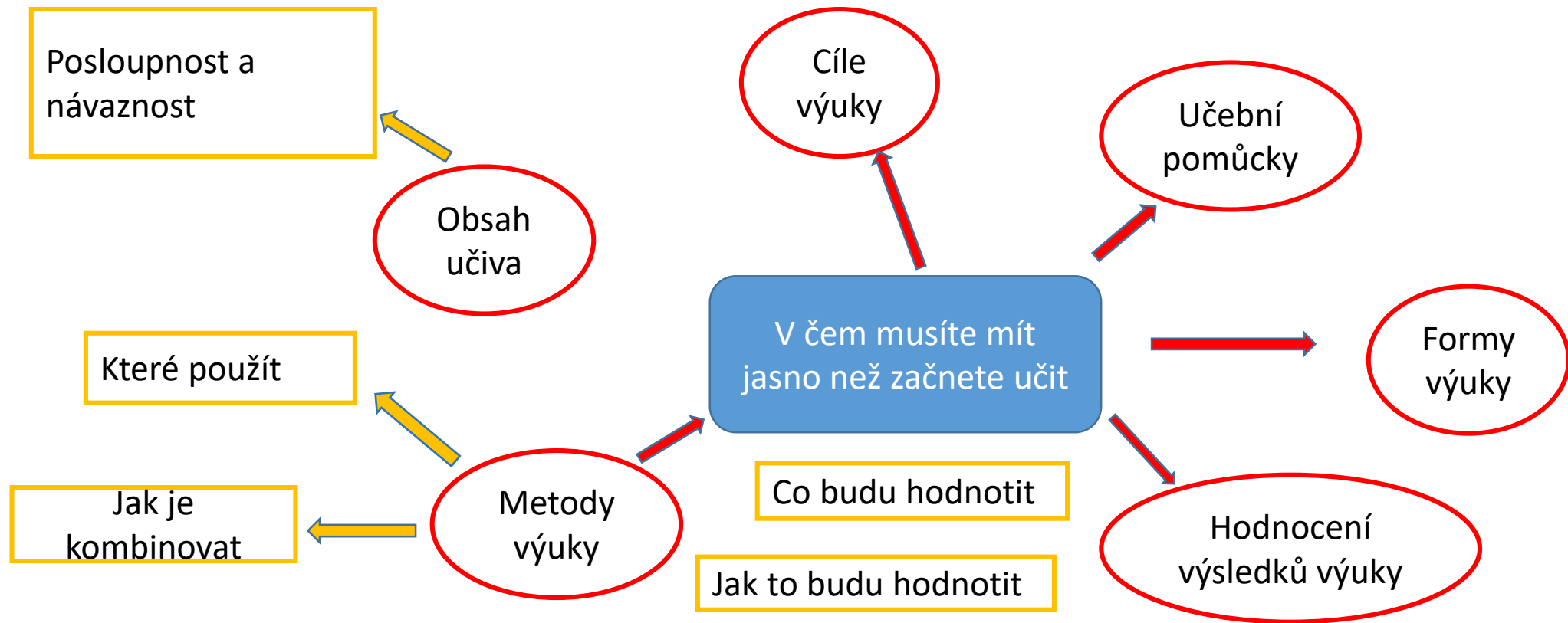
Úkol

Tři možnosti:

- Text ve dvou úrovních
- Otázky ve dvou úrovních (10 otázek)
- Úkoly ve dvou úrovních (nakresli kruh, zamrkej, udělej 5 dřepů...) – splněním úkolu proběhne kontrola porozumění – vytvořit na kartičkách

Příprava do vyučovací hodiny českého jazyka

Co budeme řešit?

- Plánování
- Příprava
- Cíle výuky (otázky, úlohy)

1. Cíl výuky

Co si mají žáci osvojit, v čem se mají rozvinout?

Výukovým cílem by měla být kvalitativní i kvantitativní změna u jednotlivých žáků, a to v oblasti:

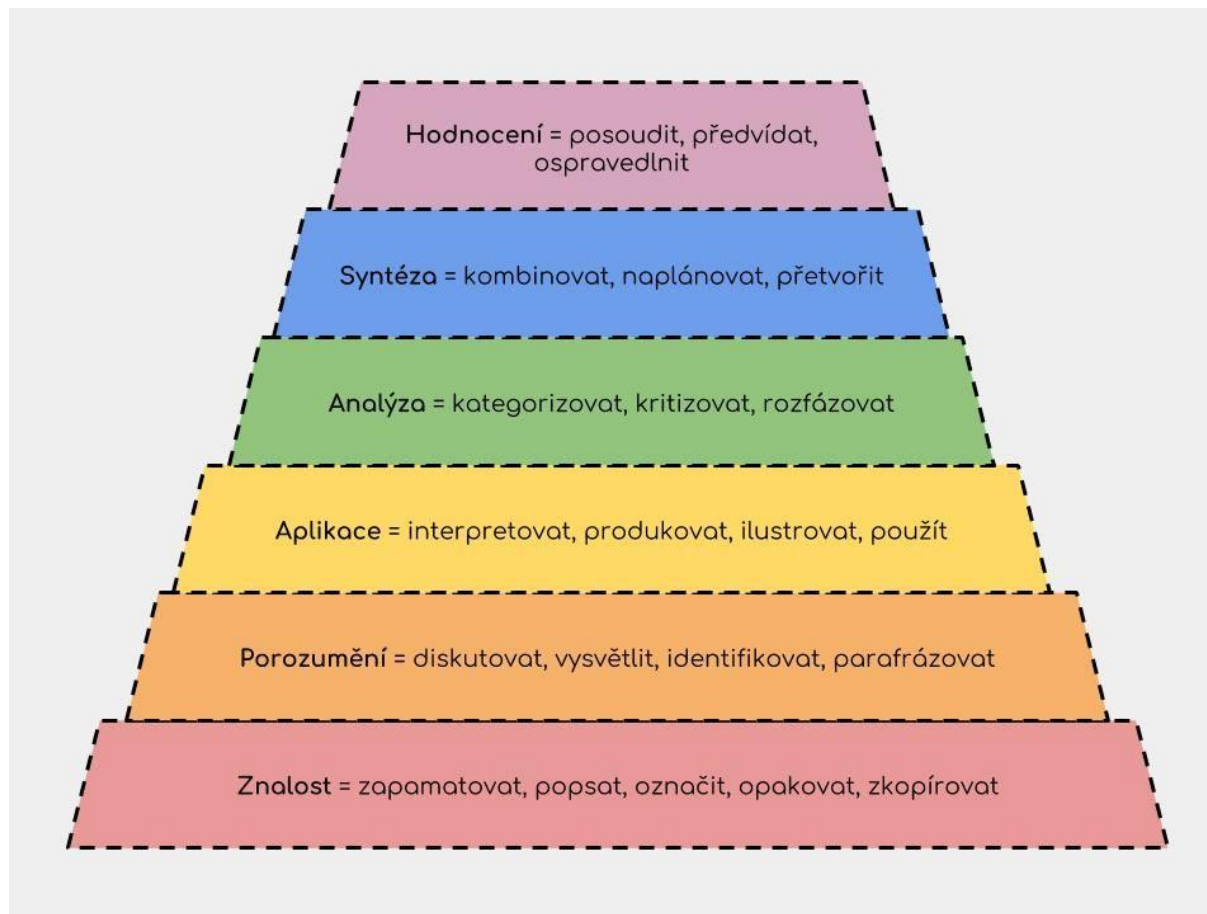
- kognitivní (vzdělávací)
- afektivní (postojové)
- psychomotorické (výcvikové)

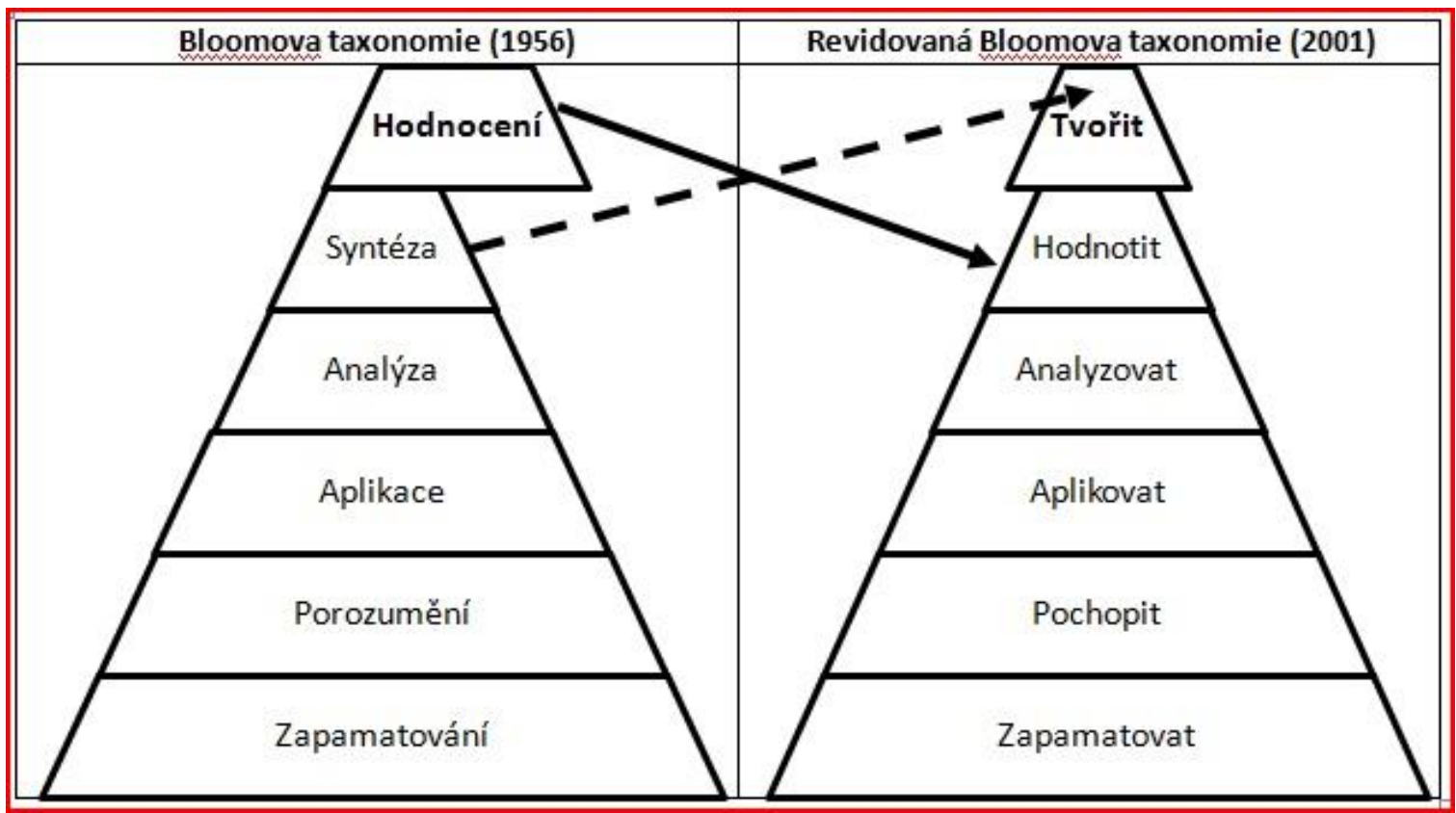
Požadavky na výukové cíle

- Komplexnost (rozdíváme všechny oblasti)
- Soudržnost (cíle školy, předmětů, ročníků, tematických celků, hodiny)
- Kontrolovatelnost (požadovaný výkon, podmínky a norma výkonu)
- Přiměřenost – cíle náročné, ale splnitelné (Bloomova taxonomie vzdělávacích cílů)

Bloomova taxonomie vzdělávacích cílů

Cílová kategorie (úroveň osvojení)	Typická slovesa k vymezení cílů
<p>1. Zapamatovat – termíny a fakta, jejich klasifikace a kategorizace</p>	<p>definovat, identifikovat, vytvořit seznam, vyjmenovat, opakovat, vzpomenout si, rozpoznat, zapsat, spojit, zopakovat, podtrhnout, zvýraznit</p>
<p>2. Rozumět – překlad z jednoho jazyka do druhého, převod z jedné formy komunikace do druhé, jednoduchá interpretace, extrapolace (vysvětlení)</p>	<p>vybrat, uvést příklad, předvést, popsat, určit, rozlišovat, vysvětlit, vyjádřit, říci vlastními slovy, vybrat, přeformulovat, sdělit, přeložit, simulovat, vypočítat, zkontrolovat, změřit</p>
<p>3. Aplikovat – použití abstrakcí a zobecnění (teorie, zákony, principy, pravidla, metody, techniky, postupy, obecné myšlenky v konkrétních situacích)</p>	<p>aplikovat, demonstrovat, interpretovat údaje, načrtnout, zobecnit, uvést vztah mezi, plánovat, použít, prokázat, registrovat, řešit, vyzkoušet, rozlišit, připravit, zaznamenat</p>
<p>4. Analyzovat – rozbor komplexní informace (systému, procesu) na prvky a části, stanovení hierarchie prvku, princip jejich organizace, vztahů a interakce mezi prvky</p>	<p>analyzovat, provést rozbor, najít vztah, porovnat, shrnout, dát do souvislostí, seřadit do logických posloupností, identifikovat příčiny a následky, kategorizovat, diskutovat, klasifikovat, kombinovat, odhadnout, odvodit, zpochybnit, vyřešit, diagnostikovat</p>
<p>5. Hodnotit – posouzení materiálů, podkladů, metod a technik z hlediska účelu podle kritérií, která jsou dána nebo která si žák sám navrhne</p>	<p>kritizovat, obhájit, ocenit, posoudit, podpořit názory, oponovat, prověřit srovnat s normou, vybrat, uvést klady a zápory, zdůvodnit, zhodnotit</p>
<p>6. Tvořit – složení prvků a jejich částí do předtím neexistujícího celku</p>	<p>upravit, organizovat, formulovat, reorganizovat, složit, navrhnout, spravovat, řídit, vytvořit systém, zrekonstruovat, předpovědět, navrhnout</p>

Používá se tzv. **aktivních sloves**

(např. **žák dokáže nakreslit, vypočítat, odvodit** apod.).

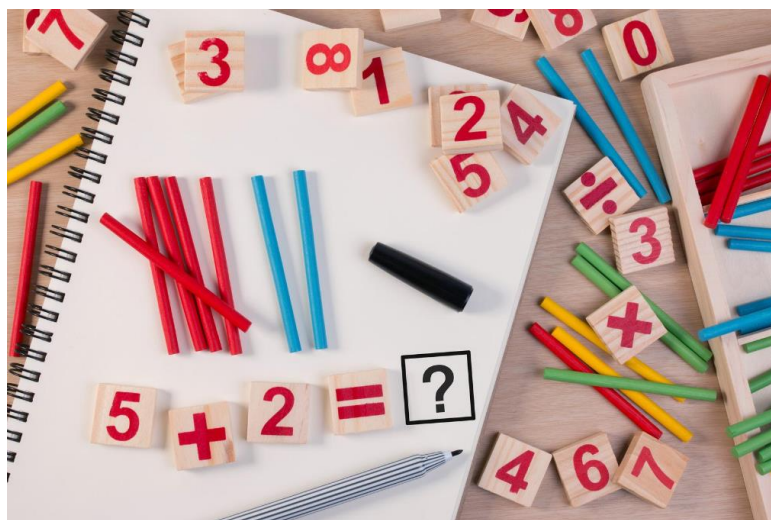
Významově nevhodnými slovesy jsou např. vědět, znát, rozumět, chápat, oblíbit si, věřit, být přesvědčen.

2. Prostředky a cesty

Jakou cestou bude cíle dosaženo?

- věcný obsah (nástin učiva, vymezení základního učiva)
- metodika (metodický postup, volba vyučovacích metod, didaktické pomůcky, techniky)

3. Organizace vyučovací hodiny

Nutné pracovní podmínky (organizace prostoru, pomůcky)

Organizační typ hodiny (frontální, skupinová, individuální)

4. Zvláštní didaktická hlediska

- Jak budu žáky aktivizovat, motivovat?
- Co bude pro žáky nejobtížnější?
- Jak zajistím diferencovaný a individualizovaný přístup?
- Jak zajistím pracovní součinnost žáků?
- Jak budu zjišťovat jejich učební výsledky?
- Jak časově rozložím výuku?

Co v přípravě nesmí chybět

Důraz na diferenciaci výuky – musí být zřejmá

Motivace

Časové rozložení vyučovací hodiny

Příloha – pracovní list, text....

Zadání úkolu – aktivita do výuky ČJ

Vložit i s přílohou do odevzdávárny do 15.5. (před zkouškou)

Vybrat si výstup z RVP pro 1.- 5. ročník – český jazyk, specifikovat školní výstup a s tím související cíl hodiny, téma.

Popsat jednu aktivitu, přidat pomůcku (pracovní list apod.)

Konzultace možná – kdykoli po předchozí domluvě – mailem nebo osobně.

Můžete si půjčit materiály (čítanka, pracovní sešit, písanka).

Využijte písničky, básničky, říkadla....